THE NEOLOGISATION OF THE ROMANIAN FIRST NAMES IN THE CONTEXT OF THE ACTUAL EVOLUTIONS. CAUSES, SOURCES, MODALITIES

Iustina Burci, Scientific Researcher II, PhD, Romanian Academy, Craiova

Abstract: Globalisation, the word that is internationally characterising the political, economical and cultural process nowadays, has encompassed, staring with 1989, not only the change and the development (requested in such situations) of our society, but also the onomastic consciousness of many of its members. The sustained migration, the increasingly effortless to traverse distances (in the real, but especially virtual environment), the considerable widening of the inspirational sources, the nuances implied by the affective attitude of the person who gives the name towards the person who receives it, are reasons that determined, naturally, the enrichment of the actual inventory of the first names. Nevertheless, the lack of the national consciousness and the unconcern for the education of the population for this regard, the national and aesthetic crisis that we have been crossing during these years (seemingly diminished lately) have led to the borrowing of certain first names that are not appropriate for us, in order to comply with the wish to integrate as fast as possible in the general, forgetting that the particular is often much more valued.
To what extent has the record of the contemporary first names changed and what they say about us – as people, as nation – we are intending to analyse further.

Keywords: first names, diversification, tradition, borrowing, structure.

Globalizarea, cuvântul care caracterizează, la nivel internaţional, procesul de evoluţie politico-economică şi culturală a prezentului, a pus stăpânire, după anul 1989, nu doar pe schimbarea şi dezvoltarea (necesară de altfel) a societăţii noastre, ci şi pe conştiinţa onomastică a multora dintre membrii săi. Cercetarea diferitelor aspecte legate de diversificarea numelor actuale de botez, asupra cărora ne vom opri în cele ce urmează, ne poate permite pătrunderea în universul interior al familiei de astăzi – pentru a cunoaşte mecanismul acordării lor, modul în care au evoluat relaţiile dintre membrii acesteia, valorile pe care ei le adoptă şi le respectă – dar şi realizarea unei descrieri generalizate a societăţii, mai ales în cazul în care aceasta trece prin transformări majore, aşa cum a fost situaţia celei româneşti.

Anii ´90 au reprezentat, aşadar, începutul deschiderii către Occident, lucru care a adus cu sine o serie de restructurări şi modernizări în domeniul economic, politic, tehnic, lexical, cultural, mental etc. Antroponimia nu putea rămâne, nici ea, nici acum[1], în afara acestor schimbări. Şi, dacă în cazul patronimului nu există prea mult spaţiu de manifestare, căci aici „voinţa personală funcţionează mai puţin, fiind constrânsă atât de structurile familiale preexistente, cât şi de

[1] Este binecunoscut faptul că onomastica a urmat şi urmează permanent cursul dezvoltării limbii, aceasta evoluând în mod constant pentru a putea răspunde transformărilor petrecute nu doar la nivel lexico-gramatical, ci şi economico-social.

BDD-A22374 © 2014 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 08:51:19 UTC)

controlul statului”[2], în cazul prenumelui ea este limitată doar de imaginaţia părinţilor şi de bunul lor simţ şi, într-o foarte mică măsură, de intervenţia autorităţilor[3] îndrituite în acest sens.

Chiar dacă dimensiunea tradiţional-religioasă constituie trăsătura definitorie a inventarului numelor de botez româneşti, mai ales în prima decadă a perioadei postdecembriste părinţii (ori familia extinsă) au profitat din plin, cu patimă am putea spune, de libertatea de a alege numele dorite – lărgirea plajei inspiraţionale le-a oferit această oportunitate – optând în special pentru prenume care transcend tradiţionalul, vrând parcă să se desprindă de tot ceea ce au însemnat anii de dinainte de 1989, şi să se integreze rapid, cel puţin prin nume, în graniţele Europei mult visate. În acelaşi timp însă, teama că neacordarea unui nume de sfânt nou-născutului îl putea situa pe cel din urmă în afara protecţiei divine i-a „obligat” pe unii dintre părinţi la un compromis în alegerea prenumelor, devenite adesea un melanj[4] mai mult sau mai puţin reuşit între vechi şi nou.

După 1990, statisticile au arătat că în ierarhia prenumelor, la toate categoriile de vârstă, s-au aflat permanent, în ultimii 25 de ani, cele consacrate prin tradiţie. În articolul *Prenume actuale – inventar şi repartiţie teritorială*[5], prof. Gh. Bolocan a clasificat, în ordinea descrescătoare a frecvenţei (coborând până la 10.000[6] de purtători), numele de botez masculine şi feminine. Deşi este cuprins aici un număr de 119 intrări, în cazul celor masculine, şi 150 pentru cele feminine, ne vom limita în paginile de faţă la consemnarea primelor 30 de poziţii, considerându-le reprezentative în a ne face o idee despre cele mai frecvente nume ale vremii: *Gheorghe* (662.265), *Ioan* (556.312), *Ion* (490.183), *Vasile* (489.956), *Constantin* (439.114), *Nicola(i)e* (294.990), *Dumitru* (287.169), *Alexandru* (236.429), *Mihai* (234.758), *Florin* (159.183), *Marian* (148.142), *Adrian* (144.427), *Ştefan* (136.546), *Marius* (134.938), *Petru* (130.628), *Marin* (126.533), *Daniel* (116.501), *Ionel* (114.854), *Ilie* (111.072), *Ionuţ* (105.269), *Viorel* (104.861), *Cristian* (103.873), *Aurel* (94.715, *Andrei* (94.373), *Neculai* (87.575), *Mircea* (77.889), *Iosif* (76.445), *Petre* (73.571), *George* (67.120), *Gabriel* (66.961) // *Maria* (1.143.282), *Elena* (690.603), *Ana* (363.225), *Ioana* (271.278), *Mariana* (185.610), *Mihaela* (174.167), *Floarea* (162.499), *Ileana* (142.599), *Elisabeta* (138.575), *Viorica* (131.611), *Daniela* (126.274), *Cristina* (119.508), *Georgeta* (103.859), *Rodica* (94.639), *Nicoleta* (92.102), *Gabriela* (89.756), *Alina* (86.718), *Ecaterina* (81.290), *Iuliana* (78.240), *Florica* (77.556), *Eugenia* (77.270),

[2] Paraschiv Peţu, Marius-Sorin Bozgan, *Aproape totul despre nume,* Bucureşti, Editura Detectiv, 2010, http://ro.scribd.com/doc/124365013/Aproape-Totul-Despre-Nume (sait accesat la 25.05.2014). În ceea ce priveşte numele de familie (de mult timp legiferate), aici se poate vorbi, în momentul actual, doar despre modificări de structură, în sensul că, au apărut mai multe nume duble şi triple, în special ca rezultat al unei acţiuni juridice (după căsătorie, fiecare dintre soţi consimte să poarte, alături de propriul nume, şi numele de familie al celuilalt). În alte situaţii, ca în cazul unor scriitori, artişti, reprezentanţi ai vieţii publice, acestea pot lua naştere prin combinarea numelui real cu pseudonimul sau porecla persoanei respective. Un exemplu concludent este cel al primarului sectorului 4 din Bucureşti, Cristian Popescu; el mărturisea, într-o emisiune televizată, că şi-a trecut în buletin şi porecla care l-a făcut celebru: *Piedone* (mai multe despre acest subiect vezi la Iustina Burci, *Noms de famille – doubles et triples – dans l'anthroponymie actuelle de Jassy,* în „Philologica Jassyensia”, Anul VII, nr 2 (14), 2011, Iaşi, pp. 163-176).

[3] Acestea iau atitudine în momentul în care au de-a face cu nume obscene sau ieşite din tiparele obişnuite. O astfel de situaţie a fost aceea în care, cu mai mulţi ani în urmă, în Craiova, părinţii optaseră pentru *666* ca prenume al copilului lor. Autorităţile locale s-au opus acestei opţiuni.

[4] Mărturie stau nume, precum: *Dumitru-Mario*, *Gheorghe-Leonard, Petre-Orlando* etc.

[5] Apărut în revista „Studii şi Cercetări de Onomastică” (SCO), 4/1999, Craiova, pp. 375-380.

[6] Fizionomia inventarului numelor de botez se modifică pe măsură ce coborâm pe scara frecvenţei lor. Astfel, sub această cifră varietatea prenumelor utilizate este foarte mare; în ceea ce priveşte numărul purtătorilor, el poate să scadă până la rangul 1. Iată doar câteva exemple (simple şi duble): *Greuceanu, Lavianu-Dorin, Mircea-Ulpiu, Mircea-Numitor, Toma-Lupaşcu; Braşovia, Capitolina, Danubia, Jianca-Crăciuna, Nădejda, Olga-Sandolina, Fulga-Ileana, Rhea-Silvia-Maria, Oltuţa* etc.

BDD-A22374 © 2014 “Petru Maior” University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 08:51:19 UTC)

Andreea (74.980), *Aurelia* (74.138), *Irina* (71.932), *Adriana* (71.251), *Vasilica* (70.245), *Victoria* (68.764), *Alexandra* (67.219), *Liliana* (65.556), *Carmen* (62.568). Anii următori au confirmat[7] menţinerea, cel puţin pe primele două trepte a aceloraşi prenume: *Gheorghe* (853.213) şi *Ioan* (765.018), *Maria* (1.866.955) şi *Elena* (1.100.485).

Astfel de prenume sunt o dovadă clară a faptului că în multe familii vechile criterii de acordare a numelor de botez (după numele sfântului din ziua sau din preajma zilei în care s-a născut ori se botează copilul, al sărbătorilor mari, după numele naşilor, al rudelor mai mult sau mai puţin îndepărtate etc.)[8] continuă să fie respectate şi în momentul de faţă. Nu se ştie însă câte dintre ele o fac în mod convenţional şi câte nu. S-a păstrat, cum spuneam, obiceiul de a boteza copilul după un sfânt, dar s-a pierdut, de multe ori, semnificaţia gestului: nu credinţa profundă ori dragostea pentru viaţa şi faptele sfântului reprezintă motivul alegerii – despre dorinţa genitorilor ca pruncul să urmeze exemplul existenţei acestuia nu ştim în ce măsură mai poate fi vorba în zilele noastre –, ci sentimentul că nou-născutul va beneficia, volens nolens, de protecţia şi mijlocirea sfântului în faţa Domnului.

Tot pe un soi de protecţie, prin „transfer" de această dată, se mizează şi atunci când se optează pentru nume de botez purtate de persoane cu destine spectaculoase, din viaţa reală sau din cea imaginară, cu un puternic impact în conştiinţa estetico-motivaţională a părinţilor. „Instanţa" supremă sub al cărei acoperământ au fost plasaţi nominal foarte mulţi dintre copiii născuţi după 1990 şi justificarea alegerii acestor prenume sunt, ambele, strict „lumeşti".

Pentru început, televiziunea prin cablu a influenţat puternic moda numelor personale; pe de o parte, prinse în mrejele telenovelelor şi impresionate de exotismul ori de frumuseţea personajelor principale, ale căror poveşti se terminau, invariabil, în mod fericit, multe familii[9] au preluat, pentru propriii lor urmaşi, acest gen de nume, utilizate singure – *Alberto, Antonio, Bruno, Carlo, Dominic, Fabio, Francisco, Gerhard, Gilberto, Giovani, Ianis, Marco, Mario, Norbert, Olivier, Oscar, Rafael, Raul, Raymond, Ricard, Richard, Robert, Robertino, Roland, Rudolf, Romario, Sergio, Thomas, William; Albertina, Brigitta, Carla, Carolina, Debora, Ella, Emma, Evelina, Evelyn, Francesca, Gilda, Giulia, Gizella, Ingrid, Irenne, Isabella, Isaura, Jaqueline, Larissa, Lorena, Loris, Luana, Melinda, Mercedesa, Patricia, Rebecca, Renata, Roberta, Rosalinda* etc. – sau în structuri compuse (duble în special) – *Gheorghiţă-Flavius, Ramses-Gelu, Esterez-Ionel, Pablo-Costel, Rodrighez-Săndel, Ştefăniţă-Richard, Geta-Ermina, Ioana-Patricia, Ioana-Carla, Ioana-Roberta, Maria-Beatrice, Vasilica-Irene, Vasilica-Julieta, Jenica-Samanta* etc.

Pe de altă parte, libertatea televiziunii şi a presei ne-a făcut martori, în timp real (în direct chiar) ai succeselor obţinute în lumea cinematografiei, sportivă, muzicală, economică etc. Iar oamenii, mereu atenţi şi sensibili, sau sensibilizaţi de tot ceea ce îi înconjoară, nu au întârziat să

[7] http://www.gandul.info/stiri/noua-moda-a-numelor-la-fete-si-baieti-cele-mai-frecvente-10-nume-pe-care-parintii-le-au-dat-in-2012-nou-nascutilor-10440422 (sait acccesat la 1.09.2014).

[8] Mai pe larg, Ştefan Paşca, în lucrarea *Nume de persoane şi nume de animale în Ţara Oltului,* Bucureşti, 1936, pp. 24, 27, stabilea următoarele criterii: numele sfântului din ziua în care se botează copilul; numele sfântului din ziua naşterii, dacă se celebrează un sfânt mare; după sărbătoarea din preajma naşterii sau a botezului; după sărbătorile mari ale anotimpului în care se naşte sau se botează copilul; numele naşilor; numele tatălui sau al mamei; numele bunicului sau bunicii; numele străbunului; numele unchiului sau mătuşei; numele unei rude mai îndepărtate.

[9] Aici mamele, mai romantice prin natura lor, au avut un cuvânt greu de spus.

BDD-A22374 © 2014 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 08:51:19 UTC)

îi aducă în antroponimia noastră, printre alţii, pe lângă starurile locale, pe „stranierii" *Angelina* şi *Brad*, *David Beckham*[10], *Jay Z*[11], *Nokia*[12] etc.

Simplitatea trecutului, când cei care hotărau prenumele nou-născutului erau Dumnezeu (exista credinţa că, orânduind o anumită zi pentru naşterea copilului, Creatorul stabilea astfel şi cum se va numi acesta, prin adoptarea numelui sfântului din ziua respectivă) ori preotul, iar registrul de nume utilizat era cel calendaristic, este de multă vreme uitată. Nici actanţii (intelectualii din mediul rural şi aristocraţia urbană) care trasau linia modernităţii în materie de prenume nu mai sunt de mult aceiaşi. Ne întâmpină astăzi complexitatea prezentului, un prezent în care se vorbeşte şi se tinde spre globalizare, dar, în acelaşi timp, dorinţa de singularitate şi originalitate, cel puţin în ceea ce priveşte alegerea numelor de botez, se află, pentru o bună parte dintre convieţuitorii noştri, la mare preţ. Iar în ceea ce priveşte modelele alese, centrul de greutate s-a deplasat simţitor spre acelea care surprind prin performanţe în diverse domenii (din păcate, nu întotdeauna în sens pozitiv).

Mai târziu, extinderea reţelei de internet – locul în care aproape orice om se poate informa despre orice – a contribuit şi ea, în mod esenţial, la „instruirea" genitorilor în spiritul alegerii celui mai potrivit (sau considerat potrivit) nume pentru progeniturile lor. Saiturile destinate viitorilor părinţi s-au înmulţit progresiv. Unele oferă liste întregi de nume (cu sau fără etimologie). Altele dau sfaturi despre ce anume trebuie să se urmărească pentru ca alegerea să fie cât mai reuşită (sonoritate plăcută, armonie între numele de familie şi cel de botez, să nu se creeze între cele două efecte hilare – mai ales în cazul prescurtării lor – sau redundante, sursele de inspiraţie şi modul de ortografiere trebuie să fie adecvate spiritului românesc şi limbii române), ori despre cât de mare ar trebui să fie cercul celor implicaţi în selectarea numelui (doar părinţii, părinţii şi fraţii viitorului nou-născut şi, în ultimă instanţă, bunicii lui). Inclusiv copilul poate fi implicat în această alegere. Unele saituri îi sfătuiesc pe părinţi să rostească numele şi să observe reacţia[13] intrauterină a pruncului la auzul lor. S-a mers până acolo încât s-au inventat generatoare de nume norocoase: ele susţin că aplică un algoritm complex de alegere a prenumelui, bazat pe numerologia numelui, horoscopul părinţilor şi poziţia aştrilor la data estimativă a naşterii copilului[14].

Dacă până în preajma anului 2000 numele inspirate din serialele de televiziune captaseră atenţia multora dintre părinţi, după această dată, treptat, gustul pentru astfel de prenume s-a estompat, fiind preferate din nou cele româneşti – Direcţia pentru Evidenţa Persoanelor şi Administrarea Bazelor de Date din Ministerul Afacerilor Externe oferea următoarea statistică[15] a celor mai utilizate prenume masculine şi feminine la nivelul anului 2012: *Andrei* – 12.082, *David*

[10] http://www.perfecte.ro/news/multi-bebelusi-poarta-nume-de-sportivi-uite-ce-alegeri-parinti.html (sait accesat la 1.09.2014).
[11] Părinţii l-au botezat astfel după numele rapperului omonim.
[12] Prenume purtat de o fetiţă din Cluj în cinstea deschiderii, în localitate, a fabricii cu acelaşi nume. În străinătate, se pare că au început să apară, în rândul împătimiţilor de calculatoare, prenume ca: *Yahoo*, *Server*, *Google*.
[13] Alteori, întocmai proverbului românesc că „socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din târg", chiar prima impresie pe care o face pruncul imediat după naştere se întâmplă să schimbe decizia părinţilor: „Recomand să păstraţi o mică marjă de eroare. S-ar putea ca în momentul când îl vedeţi prima dată să vă fie mai clar numele pe care îl va purta. Unii copii au o figură care cere un anumit nume – am o cunoştinţă care era fixată pe numele Mihai pentru băieţelul ei, dar, când l-a văzut prima dată i-a fost clar că are faţă de Gheorghiţă şi l-a botezat George) (http://organicinromania.blogspot.ro/2012/04/concurs-neconventional-caut-nume-de.html – sait accesat la 3.09.2014).
[14] http://numedecopii.com/generator-nume (sait accesat la 3.09.2014).
[15] http://www.gandul.info/stiri/noua-moda-a-numelor-la-fete-si-baieti-cele-mai-frecvente-10-nume-pe-care-parintii-le-au-dat-in-2012-nou-nascutilor-10440422 (sait accesat la 3.09.2014).

BDD-A22374 © 2014 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 08:51:19 UTC)

– 7.838, *Alexandru* – 7.573, *Gabriel* – 5.833, *Ştefan* – 5.124, *Ionuţ* – 4.793, *Mihai* – 3.909, *Cristian* – 3.756, *Darius* – 2.768, *Daniel* – 2.701; *Maria* – 21.101, *Andreea* – 5.598, *Elena* – 5534, *Ioana* – 5.327, *Alexandra* – 4.242, *Ana* –3.161, *Antonia* – 3094, *Daria* – 3.008, *Gabriela* – 2.989, *Ştefania* – 2.783 – dar şi cele occidentale, importate în special din Italia sau Spania, locuri în care mulţi conaţionali îşi câştigă existenţa. Părinţii au, pentru alegerea celor din urmă, o dublă justificare: modernitatea şi emigraţia. Pe de o parte, faptul că oamenii s-au stabilit/lucrează în afara graniţelor ţării, ori prevăd că acest lucru se va întâmpla în viitor, cu ei ori cu pruncii lor, îi determină să nu mai opteze (doar) pentru prenume ce poartă marca românească, ci (şi) pentru cele cu caracter general european[16]: *Andreas, Nicolas, Sara, Luca, Ianis, Sofia* etc. Se vorbeşte mereu despre o internaţionalizare (impusă de schimbările petrecute în societate) a limbajului – economic, tehnic, ştiinţific – la care trebuie să se alinieze mai ales fostele state comuniste; iată că, o internaţionalizare (benevolă[17]) a prenumelor nu a întârziat nici ea să se manifeste: „Ne-am botezat băieţelul Leonardo, pentru că, cel mai probabil, nu ne vom întoarce prea curând în România, iar el merge deja la grădiniţă şi s-a integrat foarte bine aici. Dar i-am pus şi un prenume românesc, de sfânt – Gabriel”[18] – mărturisea un părinte stabilit în Italia. Iar un cunoscut actor român spunea, într-o emisiune televizată, că şi-a numit fiul *Matei*, dar şi *Armin*, în eventualitatea că acesta va trăi în străinătate. Schimbarea conştiinţei sociale orientează adesea opţiunile părinţilor spre nume care pierd componenta naţional-culturală, prenumele încetând, adesea, să mai indice etnia purtătorului său. Este, poate, un câştig la nivel personal (al celor care călătoresc/se stabilesc dincolo de graniţele ţării), dar o pierdere la nivelul denominaţiei naţionale, chiar dacă fenomenul de „primenire” al antroponimiei, ca şi al limbii este, odată cu schimbarea epocilor, unul previzibil şi normal.

Pe de altă parte, sunt părinţi care doresc cu orice chip să iasă din mulţime, încercând să le acorde nou-născuţilor nume nu atât la modă, cât originale. În antroponimie, ca şi în literatură, muzică, vestimentaţie, şi chiar politică, moda revine. Unele prenume pot deveni, ciclic, populare; ele acumulează „adepţi”, aidoma bulgărelui de zăpadă, până la un punct, după care, constatându-se că sunt prea mulţi copii care le poartă, se renunţă la ele. Moda nu le asigură însă copiilor unicitatea, aşa cum o face alegerea unor prenume rare (din literatură, muzică, mitologie, istorie etc.) sau „confecţionarea” lor: *Antigona, Alois, Arthur, Anais, Azota, Cleopatra, Cupidon, Didona, Dezdemona, Danaida, Eliana, Hrisantys, Gioconda, Ilmar*[19]*, Malixandra, Margelina, Minerva, Napoleon, Julieta, Romeo, Rozin, Samantha, Socrates, Sofiana, Venera* etc. Le poate aduce, însă, atunci când omul nu se ridică (fizic şi mental) la înălţimea numelui, o stare de

[16] Maria Anghelova-Atanasova, *Ličnite imena u bălgarite v nacealoto na XXI vek (ekstralingvisticen aspekt),* în „Săstoianie i problemi na bălgarskata onomastika”, 8, Universitetsko izdatelstvo „Sv. sv. Kiril i Metodii”, Veliko Tărnovo, 2006, p. 55.

[17] Mulţi cetăţeni adulţi, stabiliţi în străinătate, cer preschimbarea numelor: *Ion → John, Gheorghe → George, Cristina → Christina* etc.; motivele invocate sunt rezonanţa, recunoaşterea şi respectul obţinut din partea celorlalţi (http://nume.afacereamea.ro/articole/romania-generatia-2010-cele-mai-frecvente-cinci-nume-de-baieti-si-fete/#sthash.pSlRmEzH.dpuf – sait accesat la 10.09.2014). Tudor Olimpius Bompa – *Prenume la români,* ediţia a III-a revizuită, Bucureşti, Editura Irecson, 2008, p. 36) – şi nu numai la el, se declară împotriva acestei practici căci, în condiţiile globalizării şi internaţionalizării din timpurile noastre, lucrul care ne garantează păstrarea identităţii naţionale este întoarcerea spre tradiţie, inclusiv în ceea ce priveşte numele. Astfel, în timp ce alte popoare se străduiesc să-şi conserve bunurile spirituale („... nu veţi întâlni nici un scandinav sau spaniol pe care să-l cheme... Johnny. Dar veţi găsi mai mulţi Johnny în Bucureşti decât veţi întâlni în toată Peninsula Scandinavă sau Iberică!”), la noi se înregistrează o mare dorinţă de a-i imita pe alţii, de a valoriza tot ceea ce vine din afară şi de a devaloriza vechile noastre nume şi tradiţii.

[18] http://ziarullumina.ro/societatea-perspectiva-crestina/pedepsiti-sa-aiba-nume-la-moda (sait accesat la 10.09.2014).

[19] Apărut din contopirea primelor litere din prenumelor părinţilor: *Ilie* şi *Maria*.

BDD-A22374 © 2014 “Petru Maior” University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 08:51:19 UTC)

discomfort psihic. Numele trebuie să aibă o latură de adaptabilitate a copilului la mediul în care trăieşte. „Acesta va creşte într-o societate şi trebuie să se asemene cu mediul lui, chiar şi prin nume, pentru a se integra mai bine în ea”[20].

Schimbarea ortografiei face şi ea parte din travaliul găsirii unui nume „mai altfel”. Când nu au fost împrumutate, prenumele obişnuite au „îmbrăcat” haină nouă prin prescurtări ori transformări grafice nespecifice limbii române: *Angi* (Angela), *Any* (Anişoara), *Betty* (Elisabeta), *Cori* (Cornel), *Dami* (Damian), *Fanny* (Ştefania), *Kora* (Cornelia, Corina), *Jenny* (Ioana, Eugenia), *Mady* (Maria), *Nelly* (Elena), *Nicoll* (Nicoleta), *Szidonia* (Sidonia), *Te(i)a* (Filofteia), *Tony* (Antonie), *Tor(i)a* (Victoria), etc. ori prin ortografierea lor după model occidental: *Christian, Christiana, Edward, Elisabetha, Julianna, Kamelia, Klara, Marylena, Marinella, Michaela, Mirabella, Petronella*[21].

O categorie aparte, creată tot din dorinţa de a induce numelor de botez un aspect de modernitate o reprezintă cele formate de la corespondentele lor, fie feminine: Adina – *Adin*, Liliana – *Lilian*, Loredana – *Loredan*, Camelia – *Camelian*, Lelia – *Lelian*, Lavinia – *Laviniu*, Casandra – *Căsăndrel*, Tereza – *Terez*, Mirabela – *Mirabel*, Mirela – *Mirel*, Leontina – *Leontin*, Petronela – *Petronel*, Smaranda – *Smărăndel,* fie masculine: Cosmin – *Cosminela*, Gelu – *Geluţa*, Georgică – *Georgica*, Laurenţiu – *Laurenţia*, Marin – *Marinuţa*, Mihăiţă – *Mihăiţa*, Ilarian – *Ilariana,* Petrişor-*Petrişoara* etc.

Tendinţa de a părăsi stereotipiile se manifestă, de asemenea, şi prin adoptarea numelor unisex: *Adi, Ady* (Adrian/Adriana), *Alex* (Alexandru/Alexandra), *Cristi* (Cristina/Cristian), *Dani* (Daniel/Daniela), *Gabi/Gaby* (Gabriel/Gabriela), *Vally* (Valerica, Vasilica, Valentin/Valentina).

Numele „creşte” odată cu nou-născutul şi trebuie să-l reprezinte în copilărie, ca şi la maturitate. Fără a ţine cont de acest lucru, mulţi dintre părinţii de astăzi găsesc în prenume o cale de a se exprima pe ei înşişi (pasiuni, admiraţie faţă de alte persoane, lucruri, evenimente, localităţi etc.), adesea în mod neinspirat. Un nume care nu depăşeşte anumite tipare îi dă copilului posibilitatea să fie ceea ce este[22], iar, în cazurile fericite, ceea ce îşi doreşte să fie, pe când unul care le excede îl obligă pe acesta din start la atingerea unor standarde deja precizate. Nume ca *Antigona, Cupidon, Dezdemona, Romeo, Socrates* etc. pot fi interesante, poate, la un

[20] Domniţa Tomescu, *Numele de persoană la români, perspectivă istorică,* Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2001. În America, specialiştii au arătat, concret, că alegerea prenumelui poate influenţa starea psihică a copilului şi a viitorului adult, şi, de asemenea, percepţia oamenilor faţă de acesta. După analizarea îndeaproape a 2.000 de dosare ale unor copii spitalizaţi în diferite clinici de psihiatrie, cercetătorii au descoperit că băieţii care au un prenume special, diferit de cele obişnuite, manifestă tulburări mai multe şi mai severe faţă de cei care au un nume comun. În ceea ce le priveşte pe fete, acelaşi studiu arată că, tulburări precum obsesia şi gelozia sunt mult mai accentuate în cazul celor care poartă un nume rar. Studiul respectiv demonstrează, de asemenea, şi faptul că, atunci când studenţii au avut de ales o regină a frumuseţii, dintre o persoană cu nume comun şi o persoană cu nume pompos, ei au optat pentru prima variantă. (http://www.desprecopii.com/info.asp?id=636 – sait accesat la 1.10.2014).

[21] Vezi şi Teodor Oancă, *Tendinţe noi în antroponimia românească. Schimbări de nume,* în SCO, nr. 1/ 1995, Craiova, Editura Universitaria, p. 16; Maria Anghelova-Atanasova, *op. cit.*, p. 48.

[22] Sunt părinţi care depăşesc prin imaginaţie orice graniţe. În România, în special etnia rromă este recunoscută pentru numele pitoreşti pe care le acordă (*Paracetamol, Termopan, Împărăteasa, Palmolivu, Papanaş, Televizor, Semafor, Justiţia, Superman* etc.). Le fac concurenţă însă numeroşi părinţi din afara graniţelor noastre. Astfel, în familia Jakson, din America, copiii au fost numiţi: *Meningita, Laringita, Apendicita, Peritonita, Amigdalita; Number 16 Bus Shelter* (*Depoul de autobuze numarul 16*) trăieşte în Zoua Zeelandă; *Speedy* (*Iute*) şi *Jazz*, în Germania; *Robinson Crusoe*, în Italia etc. Nici celebrităţile locale (*Aela, Chelsea, Raris, Una* etc.) şi internaţionale nu s-au lăsat mai prejos, botezându-şi copiii cu nume neobişnuite: *Apple, Blue Angel, Bear Blue, Fire, Happy, Loving, Seven, Kyd, North, True, Strong, Pirat* – prenume care au la bază atât substantive, cât şi adjective şi numerale (http://nume.afacereamea.ro/articole/nume-de-botez-ilegale-romania-si-lume/#sthash.WlhOzJ6l.dpuf; http://www.perfecte.ro/news/bandit-rebel-si-adevarat-la-hollywood-se-poarta-adjectivele-pe-post-de-nume.html – saituri accesate în perioada 3.09.-15.09.2014).

BDD-A22374 © 2014 “Petru Maior” University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 08:51:19 UTC)

copil, dar nu la un adult (din motive care pot ţine de evoluţia sa fizică, psihică sau materială), putând să devină, la un moment dat, stânjenitoare.

În situaţii la fel de incomode se pot afla însă şi posesorii prenumelor româneşti diminutivate: *Brăduţ, Bebişor, Căpşunel, Cărpenel, Cezărel, Codruţ, Cosminel, Fănicuţă, Maricel, Mugurel, Năstăsică, Norocel, Paulică, Răducu, Rândunel, Sorinel, Teodoruş, Victoraş, Vlăduţ; Amelica, Anicica, Bebelica, Bobocica, Bombonica, Bucuriţa, Cameluşa, Camelica, Căpşunica, Căpşuniţa, Claudica, Cornelica, Crenguţa, Codruţa, Drăguţa, Felicica, Firuţa, Floricica, Floricuţa, Garofiţa, Ghiocica, Lămâiţa, Marcelica, Maricica, Melanica, Nelica, Neluţa, Sabinica, Steluţa, Săndica, Simonica, Sorinica, Tănţica, Vâlcica, Zenobica* etc. Există situaţii când nu unul, ci ambii termeni ai numelui sunt diminutive, ceea ce face ca efectul să fie şi mai neplăcut: *Angelica-Cornica, Aurică-Păstorică, Bobocica-Paulica, Fănica-Rizica, Ionica-Tănţica, Ionica-Simonica, Lilica-Ionica, Lucica-Steluţa, Maricica-Ionicica, Săndica-Tănţica, Sofica-Cornelica, Vasilica-Bombonica, Vasilica-Scumpiţa* etc. De ce părinţii nu au ales alte mijloace de a-şi exprima afecţiunea faţă de progeniturile lor, rămâne un lucru greu de înţeles.

Tendinţele de preschimbare a inventarului antroponimic s-au făcut simţite şi la nivel structural. Dacă acum 50 de ani N.A. Constantinescu făcea observaţia că: „Spre deosebire de catolici care dau mai multe prenume unei persoane, la români, ca şi la celelalte popoare ortodoxe, prenumele este unic”[23], în momentul de faţă sunt din ce în ce mai puţine persoane care au un singur[24] nume de botez. Trebuie să remarcăm faptul că nu există niciun criteriu după regulile căruia sunt alese numele multiple. Ele pot fi tradiţionale, moderne sau o combinaţie între acestea. Totul ţine de libera voinţă şi ştiinţă a celui care alege şi de simţul său estetic. Astfel, sunt întâlnite în inventarul actual, prenume alcătuite din:

- doi termeni: *Cosmin-Albert, Daniel-Christian, Florin-Adrian, Georgică-Mădălin, Laurenţiu-Nicuşor, Lucian-Paul, Lucian-Constantin, Mihai-Ciprian, Mihnea-Ştefăniţă, Vasilică-Cristinel, Andreea-Gheorghiţa, Angelica-Cosette, Brânduşa-Inocenţia, Camelinda-Constantina, Carmencita-Jaquelyne, Castelia-Mădălina, Cleopatra-Madelline, Doroteia-Cătălina, Elisabetha-Theodora, Eufrosina-Florenţa, Farida-Bombonica, Francesca-Cătălina, Gheorghiţa-Minodora, Ica-Angelica, Ionica-Tănţica, Ioana-Roberta, Janina-Carmen, Leonarda-Mădălina, Letiţia-Gheorghiţa, Liliana-Nicoleta, Lucica-Fănela, Lucica-Irina, Maria-Beatrice, Maria-Magdalena, Maricica-Izabela, Maricica-Simona, Marghioala-Marusia, Monica-Iordanca, Rebecca-Adelina, Rebecca-Sidonia, Rodica-Julieta, Rodica-Didona, Rodica-Hermina, Rodica-Sarmiza, Victoria-Gilbertina, Vasilica-Irene* etc.

- trei termeni: *Adrian-Florin-Constantin, Alexandru-Cătălin-Artur, Eduard-Luigi-Biagio, Teofil-Prosper-Bennenuto, Adrian-Cătălin-Giuliano, Jonson-Dumitru-Gheorghe, Francisco-Daniel-Aurelian, Romario-Angel-Marian, Robert-Romario-Ionuţ, Horia-William-Thomas, Lucian-Mirel-Mirabel, Adrian-Alin-Argintel, Mircea-Oliviu-George, Mircea-Victor-Vasile, Genică-Sebastian-Mircea, Leonard-Daniel-Paul; Adela-Antoinette-Nicoleta, Amalia-Larisa-Costina, Andreea-Cristina-Teodora, Andreea-Diana-Vasilica, Anduena-Narcisa-Mihaela, Arina-*

[23] N.A. Constantinescu, *Dicţionar onomastic românesc,* Bucureşti, 1963, p. XXV, arăta că prenume duble se găseau la numele de domni sau domniţe ori în familiile boiereşti.

[24] Este cunoscut, în istoria modernă, un singur caz în care o persoană nu a avut nume de botez. Ziarul „Moscova de seară” relata, la 3 noiembrie 1965, faptul că din cauza neînţelegerilor ivite între părinţi asupra numelui pe care îl va purta copilul lor, doctorul american Gheitrud nu a primit la naştere niciun prenume. Ajuns la maturitate, nici chiar el însuşi nu s-a putut hotărî în alegerea acestuia (A.V. Superanskaja, *Imja cerez veka i stranî,* Moscova, Izdatelstvo Nauka, 1990, p. 4).

BDD-A22374 © 2014 “Petru Maior” University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 08:51:19 UTC)

Geta-Loredana, Camelia-Lonetta-Floriana, Carolina-Valencia-Mirela, Claudia-Daniela-Melina, Coca-Victoria-Ariadna, Edvina-Fleur-Viorica, Elvira-Constanţa-Vety, Ermina-Eugenia-Geta, Fica-Diana-Cristina, Florica-Marcela-Lia, Francesca-Ana-Maria, Gioconda-Aurora-Maria, Ilinca-Rusalia-Despina, Ionica-Monica-Aurica, Luciana-Aliana-Geta, Miruna-Mihaela-Jaqueline, Mariana-Viviana-Fănica, Mariana-Mihaela-Doretta, Magdalena-Simona-Aryette, Mica-Michaela-Aimée, Mihaela-Nela-Carsida, Raluca-Nora-Mioriţa, Raluca-Daiana-Simona, Rodica-Lenuţa-Minerva, Rodica-Gianina-Narcisa, Selma-Evelyn-Cătălina, Stela-Matilda-Felicia, Venus-Camelia-Antigona, Veronica-Apolona-Carmela, Ximena-Alina-Maria, Vasilica-Steliana-Liana etc.

- patru termeni: *Bogdan-Ioan-Gheorghe-Traian, Marcel-Gavril-Remus-Victor, George-Silviu-Theodor-Ştefa, Petrişor-Răzvan-Emil-Crist, Paul-Mihai-Georgian-Ştefan, Naidin-Mitrică-Mihail-Flore, Constantin-Nelu-Liviu-Dan, Lucreţiu-Ioan-Moisă-Marius, Andreea-Maria-Victoriţa-Ele, Felicia-Mia-Elena-Veturia, Amelia-Liana-Anee-Marie, Maria-Magdalena-Teresia-Ana, Viorica-Elena-Cristina-Maria* etc.

- cinci termeni: *Marius-Daniel-Iulian-Sorin-Laurenţiu, Cătălin-Horia-Titel-Mircea-Virgil, Tom-Mac-Bil-Bob-Constantin*.

De foarte multe ori, adolescenţii îşi schimbă numele pe care le poartă sau, în cazul numelor de botez multiple, îl aleg pe acela care simt că îi reprezintă, renunţând la celelalte[25]. Incapacitatea părinţilor de a se opri la un număr rezonabil de prenume este, astfel, corectată de înşişi purtătorii prenumelor respective.

Se consideră că alegerea numelor este cu atât mai permisivă, cu cât o societate este mai liberă, numele de botez unicate fiind unul dintre indicatorii acestei libertăţi. Cu toate acestea, prenumele ieşite din comun (fie că sunt împrumutate sau create), pot deveni, la un moment dat, după cum menţionam anterior, o povară, şi nimeni „nu trebuie să le poarte ca un element ridicol”[26]. În general, este binecunoscut faptul că inventarul numelor de botez dintr-un spaţiu determinat poartă amprenta particularităţii (istorice, economice, culturale etc.) a acelei zone, reprezentate de îmbinarea specifică a elementelor sacrului cu cele ale profanului[27], acesta din urmă fiind puternic influenţat de mediul şi epoca în care omul trăieşte. Numeroşi specialişti consideră că este de preferat să le dăruim urmaşilor noştri prenume care se păstrează în graniţele[28] regiunii şi timpului pe care îl parcurgem, pentru a nu-i pune pe aceştia, mai târziu, în comunitate, în situaţii care să-i stânjenească psihic. Şi există părinţi care au dovedit că vechiul şi noul, tradiţionalul şi modernul pot fi îmbinate în nume care au, pe deasupra, şi o poveste personală frumoasă. Iată un singur exemplu: „Am avut o dilemă puţin înainte ca soţia mea să nască…. nu ştiam ce nume să îi dăm fetiţei noastre şi ne treceau prin cenuşiu tot felul de eminesciene… şi dintr-o dată…. îi zic soţiei… ce ne mai gândim atât… îi punem numele mamei tale şi al mamei mele… aşa a ajuns să o cheme *Ana-Alexandra*”[29].

[25] Vezi T. Oancă, *op. cit.*, p. 23.

[26] Nicolae Iorga, *Numele de botez la români*, conferinţă ţinută la Institutul Sud-Est European, la 18 mai 1934, Bucureşti, 1934, p. 16.

[27] Chr. Ionescu, în *Mică enciclopedie onomastică* (Editura enciclopedică română, Bucureşti, 1975, p. 12) arăta faptul că „istoria fiecărui nume este în ultimă instanţă un domeniu de interferenţă în care obiectivul şi subiectivul se îmbină şi se influenţează nu rareori într-o manieră surprinzătoare”.

[28] Nu mai vorbim aici de graniţele bunului simţ şi al măsurii, pe care genitorii ar trebui să le respecte.

[29] http://www.arhiblog.ro/nume-copilului-tau (sait accesat la 04.10.2014).

BDD-A22374 © 2014 “Petru Maior” University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 08:51:19 UTC)

Bibliografie

1. Anghelova-Atanasova, Maria, *Ličnite imena u bălgarite v nacealoto na XXI vek (ekstralingvisticen aspekt),* în „Săstoianie i problemi na bălgarskata onomastika", 8, Universitetsko izdatelstvo „Sv. sv. Kiril i Metodii", Bulgaria, Veliko Tărnovo, 2006.

2. Bolocan, Gheorghe, *Prenume actuale – inventar şi repartiţie teritorială,* în „Studii şi Cercetări de Onomastică" (SCO), 4/1999, Craiova, Editura Universitaria.

3. Bompa, Tudor Olimpius, *Prenumele la români,* ediţia a III-a revizuită, Bucureşti, Editura Irecson, 2008.

4. Burci, Iustina, *Noms de famille – doubles et triples – dans l'anthroponymie actuelle de Jassy,* în „Philologica Jassyensia", Anul VII, nr 2 (14), 2011, Iaşi.

5. Constantinescu, N.A., *Dicţionar onomastic românesc,* Bucureşti, Editura Academiei Române, 1963.

6. Iorga, Nicolae, *Numele de botez la români*, conferinţă ţinută la Institutul Sud-Est European, la 18 mai 1934, Bucureşti, 1934.

7. Oancă, Teodor, *Tendinţe noi în antroponimia românească. Schimbări de nume,* în SCO, nr. 1/ 1995, Craiova, Editura Universitaria.

8. Peţu, Paraschiv, Bozgan, Marius-Sorin, *Aproape totul despre nume,* Bucureşti, Editura Detectiv, 2010.

9. Paşca, Ştefan, *Nume de persoane şi nume de animale în Ţara Oltului,* Bucureşti, Editura Academiei Române, 1936.

10. Superanskaja, A.V., *Imja cerez veka i stranî,* Moskova, Izdatelstvo Nauka, 1990.

11. Tomescu, Domniţa, *Numele de persoană la români, perspectivă istorică,* Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2001.

Surse on-line:

http://www.gandul.info/stiri/noua-moda-a-numelor-la-fete-si-baieti-cele-mai-frecvente-10-nume-pe-care-parintii-le-au-dat-in-2012-nou-nascutilor-10440422 (sait acccesat la 1.09.2014)

http://www.perfecte.ro/news/multi-bebelusi-poarta-nume-de-sportivi-uite-ce-alegeri-parinti.html (sait accesat la 1.09.2014).

http://organicinromania.blogspot.ro/2012/04/concurs-neconventional-caut-nume-de.html (sait accesat la 3.09.2014).

http://numedecopii.com/generator-nume (sait accesat la 3.09.2014).

http://www.gandul.info/stiri/noua-moda-a-numelor-la-fete-si-baieti-cele-mai-frecvente-10-nume-pe-care-parintii-le-au-dat-in-2012-nou-nascutilor-10440422 (sait accesat la 3.09.2014).

http://nume.afacereamea.ro/articole/romania-generatia-2010-cele-mai-frecvente-cinci-nume-de-baieti-si-fete/#sthash.pSlRmEzH.dpuf) (sait accesat la 10.09.2014)

http://ziarullumina.ro/societatea-perspectiva-crestina/pedepsiti-sa-aiba-nume-la-moda (sait accesat la 10.09.2014)

http://www.desprecopii.com/info.asp?id=636 (sait accesat la 1.10.2014)

BDD-A22374 © 2014 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 08:51:19 UTC)

http://nume.afacereamea.ro/articole/nume-de-botez-ilegale-romania-si-lume/#sthash.WlhOzJ6l.dpuf (sait accesat la 1.10.2014)
http://www.perfecte.ro/news/bandit-rebel-si-adevarat-la-hollywood-se-poarta-adjectivele-pe-post-de-nume.html (saituri accesate în perioada 3.09.-15.09.2014)
http://www.arhiblog.ro/nume-copilului-tau (sait accesat la 04.10.2014).

BDD-A22374 © 2014 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 08:51:19 UTC)